

PLÁN ČINNOSTI VĚDECKÉ KNIHOVNY V OLOMOUCI NA ROK 2026

VĚDECKÁ
KNIHOVNA
V OLOMOUCI

VKOL

A. Úvod

Vědecká knihovna v Olomouci bude i v roce 2026 pokračovat ve své činnosti v souladu se zřizovací listinou a posláním krajské paměťové instituce. Nadále bude pečovat o rozsáhlé fondy a rozvíjet svou odbornou, vzdělávací i kulturně-komunitní funkci. Jako správce významného kulturního dědictví bude knihovna pokračovat v odborné práci se sbírkami, zpracování povinného výtisku i akvizici nových titulů, zároveň však klást důraz na modernizaci služeb, digitalizaci a rozšiřování přístupu k informacím v digitálním prostředí.

Rok 2026 bude rokem stabilizace a navazování na klíčové projekty uplynulých let. Po dokončení obnovy digitalizačního pracoviště se knihovna zaměří na další rozvoj digitalizační infrastruktury a dlouhodobou ochranu digitálních dokumentů. Pokračovat bude rovněž spolupráce s Národní knihovnou v Praze a Moravskou zemskou knihovnou v Brně na přechodu k novému knihovnímu systému, který do budoucna sjednotí základní knihovní procesy a zefektivní služby uživatelům. Dlouhodobým záměrem VKOL rozloženým do více let je příprava a realizace projektu modernizace interiéru hlavní budovy a modernizace knihovnických a informačních služeb včetně zázemí pro zaměstnance.

V roce 2026 knihovna naváže na úspěšné projekty uplynulého období a představí nové výstavní i kulturní aktivity vycházející z bohatých fondů VKOL. Výstavy se zaměří na témata spjatá s regionální historií, literaturou či uměním a představí veřejnosti dosud méně známé poklady z historických fondů knihovny.

V rámci své komunitní funkce bude knihovna i nadále pořádat řadu oblíbených akcí pro veřejnost. Tradičně se zapojí do celostátních aktivit, jako jsou *Březen – měsíc čtenářů*, *Noc literatury*, *Dny evropského dědictví* či *Noci kostelů*. Pokračovat bude festival německé kultury OKU a další kulturní programy v Červeném kostele, které se staly pevnou součástí kulturní nabídky města.

Rozvíjet se bude také spolupráce se zahraničními partnery, a to nejen v rámci programu Erasmus+. V edukační oblasti knihovna plánuje nové programy pro školy, exkurze a odborná školení pro knihovníky, čímž podpoří vzdělávání a celoživotní učení v regionu.

Vědecká knihovna v Olomouci bude rovněž pokračovat v aktivním vyhledávání dotačních příležitostí, které umožní realizaci rozvojových projektů a modernizaci prostor i služeb. Důležitým partnerem zůstává Olomoucký kraj jako zřizovatel, statutární město Olomouc i regionální kulturní a paměťové instituce, s nimiž knihovna dlouhodobě spolupracuje.

Věřím, že rok 2026 přinese další příležitosti k rozvoji knihovny jako otevřeného a inspirativního prostoru pro všechny, kdo v ní hledají vědění, setkání i kulturní zážitek.

RNDr. Bc. Iveta Ťulpíková

ředitelka Vědecké knihovny v Olomouci

B. Hospodářské a organizační úkoly

Ekonomika a provoz

V oblasti ekonomické bude hlavní náplní práce zejména rozpis schváleného rozpočtu, průběžné sledování jeho plnění a kontrola čerpání jednotlivých položek. V průběhu roku bude připraven návrh rozpočtu na následující kalendářní rok, aktualizován střednědobý výhled rozpočtu a zpracován střednědobý plán oprav a investic.

Účetní evidence VKOL bude vedena průběžně, budou zpracovávány účetní a statistické výkazy a pravidelné rozborů hospodaření. Účetní data budou měsíčně předávána zřizovateli a čtvrtletně budou odesílány výkazy do systému CSÚIS.

Ve spolupráci s vedoucími projektů a projektovým manažerem bude zajištěna ekonomická stránka všech schválených i připravovaných projektů VKOL.

V oblasti majetkové správy bude zajištěna řádná evidence veškerého majetku svěřeného VKOL k hospodaření. Stav majetku bude průběžně sledován. Veškeré potřebné opravy budou neprodleně řešeny. Do návrhu rozpočtu na následující rok budou zahrnuty všechny nezbytné opravy a údržbové zásahy. Inventarizace majetku proběhne v pravidelném termínu dle platných právních předpisů a majetková data budou i nadále čtvrtletně odesílána zřizovateli do jednotné evidence majetku.

VKOL bude nadále plnit všechny daňové povinnosti, zejména v oblasti daně z příjmů právnických osob a daně z přidané hodnoty. Zřizovateli budou pravidelně poskytovány podklady pro zpracování daně z nemovitostí.

Pokladní VKOL bude i nadále metodicky řídit zaměstnance vybírající hotovost od čtenářů, provádět kontrolu jejich příručních pokladen a zajišťovat průběžné odvody do hlavní pokladny tak, aby byly dodrženy stanovené postupy a finanční limity.

V oblasti personální a mzdové budou zajišťovány veškeré povinnosti zaměstnavatele v souvislosti se sociálním a zdravotním pojištěním, daní z příjmů ze závislé činnosti a s odesíláním povinných výkazů a hlášení.

Personální agenda bude vedena v nezbytném rozsahu, budou řádně spravovány osobní spisy zaměstnanců, sledována jejich praxe, kvalifikace a odpovídající platové zařazení. Pravidelně bude kontrolována evidence docházky, čerpání dovolené a vykazování přesčasové práce.

V souladu s vnitřními předpisy a Kolektivní smlouvou bude průběžně vyhodnocován nárok zaměstnanců na příspěvek na stravování formou stravenkového paušálu. Nadále bude probíhat digitalizace personální dokumentace.

Oddělení EKAP bude i nadále úzce spolupracovat s oddělením KIS a právním oddělením na agendě spojené s vymáháním nevrácených knih a neuhrazených poplatků z prodlení.

V oblasti ekonomické, personální i bezpečnosti a ochrany zdraví při práci budou průběžně sledovány všechny legislativní změny, aby byly včas promítnuty do vnitřních předpisů VKOL a do běžné praxe.

V oblasti správy a údržby majetku bude i nadále zajištěno pravidelné provádění všech zákonem stanovených revizí a technických kontrol objektů a zařízení. Součástí činností bude rovněž kontrola funkčnosti zabezpečovacích systémů a elektrické požární signalizace (EPS), zajištění protipožární ochrany a bezpečnosti práce ve spolupráci s vedoucími oddělení, úseků, směn a s protipožárními hlídkami.

Zároveň bude průběžně zajišťováno zásobování čistícími a úklidovými prostředky, osobními ochrannými pracovními prostředky (OOPP) a realizován nákup dlouhodobého hmotného majetku.

C. Doplnění a zpracování fondu

Povinný výtisk

V oblasti povinného výtisku (PV) bude knihovna nadále usilovat o co nejúplnější získávání neperiodické i periodické literatury na základě zákonné povinnosti nakladatelů. Systematicky bude věnována pozornost urgencím PV tištěných i zvukových dokumentů a nadále bude pokračovat spolupráce s ostatními knihovnami, které jsou jeho celostátními příjemci – Národní knihovnou ČR a Moravskou zemskou knihovnou v Brně. Při soudním vymáhání nedodaných PV bude VKOL dále využívat úzké spolupráce s právním oddělením Moravské zemské knihovny v Brně. Důraz bude kladen na vyhledávání nových nakladatelů a navazování dobrých vztahů s nimi. Zaměstnanci se budou aktivně účastnit akvizičních seminářů a knižních veletrhů. Plánována je účast na veletrzích v Ostravě, Havlíčkově Brodě a Praze.

Dary

Dary od soukromých osob a institucí budou pro VKOL nadále zdrojem retrospektivního doplnění chybějících titulů, dalších výtisků a vybraných titulů zahraniční literatury. Knihovna bude pokračovat ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, která jí formou daru nabízí své multiplikáty.

Nákup

V příštím roce je plánováno podstatné navýšení finančních prostředků na nákup v souvislosti s postupným omezením absenčního půjčování povinného výtisku. Konzervační fond knihovny tak bude chráněn v režimu prezenčního půjčování a současně budou zajištěny další exempláře titulů uživatelům knihovny. Nákup české literatury bude probíhat na základě seznamů velmi žádaných titulů, nabídky knižních novinek a edičních plánů. Retrospektivně bude dále knihovna nakupovat dezideráta, ztráty povinného výtisku, poškozené tituly nebo další výtisky.

Při nákupu zahraniční literatury budeme nadále vyhodnocovat nejvýhodnější cenové nabídky od osvědčených distributorů jako je Slovart, Kuba libri, Megabooks, ILC, aj. Nákupem do fondu budou doplněny novinky, ale i dříve vydané tituly zahraniční literatury napříč obory, dále zahraniční tituly do anglo-americké a německé knihovny, zahraniční bohemika a klasická a současná beletrie ve světových jazycích. Knihovna plánuje pořádat prodejní výstavy zahraniční literatury distributora Megabooks, zaměřené zvláště na humanitní a přírodovědné obory.

VKOL dlouhodobě usiluje o rozšíření nabídky placených databází a e-knih. I v příštím roce bude nadále spolupracovat se společností Palmknihy, která knihovně zprostředkovává české e-knihy a e-audioknihy. Nadále bude nabízet také databázi Bookport a nově též zahraniční e-knihy od firmy Ebsco.

VKOL se v roce 2026 opět zapojí do projektů Česká knihovna a Cizojazyčná literatura, zaštitěných Moravskou zemskou knihovnou v Brně.

Dohled nad akviziční politikou VKOL a čerpáním financí bude mít akviziční komise, jejíž členové se pravidelně schází.

Výměna zahraniční literatury

Výměna zahraniční literatury bude mít nadále svoji nezastupitelnou roli v získávání šedé literatury a spolupráci s partnerskými institucemi. Přesto bude její objem jako akvizičního zdroje omezen i vzhledem k faktu, že klesá počet partnerů pro výměnu a stoupají náklady na poštovné. Zahraniční bohemika budou nadále akvírována především nákupem.

Periodika

V oblasti periodik bude VKOL usilovat o získávání, evidenci a archivaci povinného výtisku v co největší úplnosti a se zaměřením na regionální produkci. Nákupem se bude doplňovat denní tisk a odborné tituly pro interní cirkulaci, zahraniční periodika pak na základě cenových nabídek dodavatelů. Do hlavní studovny budou dodávány deníky získané nákupem, nejzajímavější české i zahraniční periodické tituly ze všech oborů a jejich nabídka bude pravidelně aktualizována. Institucím bude poskytováno absenční půjčování zahraničních odborných titulů v rámci cirkulace.

Zpracování fondů

Úseky jmenného i věcného zpracování fondů se budou i v roce 2026 prioritně zaměřovat na katalogizaci povinného výtisku ve sdílené bázi Cluster. Ostatní přírůstky do fondu VKOL budou zpracovávány v lokální bázi katalogu SVK01. Veškerý nově příchozí přírůstek do fondu knihovny bude zpracováván dle katalogizačních pravidel RDA, s výjimkou dalších výtisků, které mají alespoň minimální bibliografický záznam. Dále bude prováděna revize jmenného a věcného zpracování v případě, že titul dosud neprošel popisem v žádné kooperující knihovně Clusteru a jmenná revize všech záznamů dokumentů vytvořených v bázi SVK01. Knihovna bude nadále sledovat vývoj katalogizačních pravidel RDA a nového bibliografického formátu BIBFRAME a spolupracovat s Národní knihovnou a Moravskou zemskou knihovnou v Brně

na výběru nového knihovního systému. Pracovníci se budou účastnit v NK ČR pracovních skupin pro zpracování dokumentů, semináře Souborného katalogu ČR a národních autorit. VKOL bude nadále pokračovat ve sdílení autoritních dat a bude se podílet na tvorbě nových národních autorit – jmenných, geografických, názvových a tematických. Pokračovat bude projekt obalkyknih.cz, v rámci něhož jsou skenovány obálky, obsahy dokumentů a hlavní autory titulů. Dokončeno bude zpracování dokumentů rozsáhlé ucelené sbírky z daru Franze Kubina.

Úsek věcného zpracování se bude v závislosti na množství přírůstku věnovat kontrole věcných rejstříků a formalizaci věcných selekčních údajů podle souboru autorit. V souvislosti s plánovaným přechodem na nový knihovní systém se ve spolupráci s IT oddělením katalogizátoři zaměří na opravy starších bibliografických záznamů v bázi SVK01 a kontrolu jejich souladu se souborným katalogem. VKOL bude rovněž pokračovat v retrokonverzi generálního lístkového katalogu do roku 1959, nejen v rámci projektu VISK 5, ale také v rámci kapacit v lince zpracování.

D. Správa fondu a historické fondy

Expedienti SFHF budou mimo jiné zajišťovat plynulý přesun formátů A4 a A5 z hlavní budovy tak, aby byl uvolněn prostor pro nový přírůstek knihovního fondu. Stěhování se bude týkat skladištních signatur A4 Skl 019.001 a výše, ve formátu A5 pak signatur začínajících 1-262.001. V případě nutnosti uvolnění půdních prostor hlavní budovy z důvodů oprav stávajících regálů a jednorázového přesunutí většího úseku fondu (1-262.001 – 1-290.000) bude zvážena možnost výpomoci brigádníků na DPP, obdobně jako na přelomu března a dubna 2025. Současně bude prověřena možnost uvolnění prostoru posunem úseku 68.000–69.000 v depozitáři v Hejčíně, aby vzniklo místo pro přestěhování nestandardního formátu signatur E. Tento přesun byl zvažován již v září 2024, avšak nemohl být realizován právě z důvodu nedostatku vhodných regálů k uložení.

Ohledně knižní sbírky určené pro foyer kostela, dosud uložené v depozitáři na Holické, bude vzhledem k malému zájmu čtenářů o její rozebrání zvážena i možnost nabídky Národní knihovně ČR ke zpracování.

Ve spolupráci s novou restaurátorkou bude rozšířeno vybavení restaurátorské dílny, zejména o zařízení určená k měření pH knihovních dokumentů (pH kombinovaná plošná elektroda, technické pufrý). Tyto pomůcky jsou klíčové pro přesné stanovení fyzikálně-chemických vlastností a míry degradace knihovních sbírek analyzovaných v rámci průzkumu fondů.

Nadále bude probíhat retrokonverze bibliografických záznamů, včetně jejich revize před odesláním do Souborného katalogu ČR. Pokračovat budou také odpisy dlouhodobě potvrzených ztrát a opotřebovaných dokumentů, stejně jako spolupráce s oddělením DZF při zajišťování náhrad za pohřešované dokumenty.

Úsek revize se zaměří na kontrolu nejstarších částí fondu (signatury 1-50 000). Následně bude pokračovat kontrolou novodobého fondu přesouvaného z hlavní budovy do depozitáře v Hejčíně (1-240.001 – 1-270.000), který se nachází ve zhoršeném fyzickém stavu a podle dosavadních zkušeností bude vyžadovat opravy i pořízení adekvátních náhrad za poškozené svazky. Na hlavní budově budou prověřeny skladištní signatury nejnovější části fondu, které dosud nebyly revidovány.

Kromě sbírek CES budou zrevidovány také tyto signaturové řady:

• 1-50.000	75 204 sv.,
• 1-240.001 – 1-270.000	32 175 sv.,

• A4 Skl 070.001 – A4 Skl 080.000	10 000 sv.,
• A5 Skl 150.001 – A5 Skl 170.000	20 000 sv.,
Celkem	137 379 sv.

Úsek historických fondů se vedle běžné činnosti bude zabývat přípravami výstav založených na prezentaci historických fondů. Na jarní měsíce je naplánováno představení vzácné inkunábule *Historie o Meluzíně* z roku 1476 zachycující lucemburskou rodovou legendu. Následovat bude výstava připravená v souvislosti s vydáním monografie o komunistickém poslanci Jurovi Sosnarovi. Během dnů evropského dědictví bude vystaven soubor barokních vedut Olomouce Friedricha Bernharda Wenera.

Na podzim bude uspořádán další ročník konference *Bibliotheca Antiqua* a bude vydán sborník příspěvků.

Pracovníci oddělení SFHF se budou nadále podílet na odborné části programu Červeného kostela, a to především prostřednictvím cyklu diskusí a přednášek na historická témata, ale také návrhy a součinností při setkáních a přednáškách významných osob současného dění.

E. Studovny a služby

Hlavní studovna

Hlavní studovna bude sloužit k prezenčnímu studiu knih a časopisů a nabídne prezenční půjčování tištěných norem, patentů a přístup k normám v elektronické podobě. Pracovníci hlavní studovny budou návštěvníkům poskytovat komplexní informační servis o všech službách knihovny, zaměří se na propagaci elektronických informačních zdrojů, digitální knihovny Kramerius a na podporu databáze Děd nedostupných na trhu díky spolupráci s Národní knihovnou ČR. K dispozici čtenářům budou nejzajímavější české i zahraniční časopisy z různých oborů. Ve spolupráci s oddělením DZF bude průběžně doplňována příruční knihovna.

Půjčovní služby

V roce 2026 se úsek výpůjčních služeb zaměří především na postupnou obnovu fondu ve volném výběru prostřednictvím cílených nákupů nových titulů ve spolupráci s oddělením doplňování a zpracování fondu. Z důvodu ochrany knihovního fondu již nebude do volného výběru zařazován povinný výtisk.

Současně bude jedním z hlavních cílů roku 2026 příprava a plánování budoucí modernizace prostor pro čtenáře. Plánovaná obnova zařízení a vybavení by měla vést k vytvoření současného, funkčního a vizuálně atraktivního prostředí, které bude působit vstřícně a podnětně zejména na mladší čtenáře.

Meziknihovní služby

Meziknihovní služby budou i nadále sloužit registrovaným knihovnám i jednotlivcům. Pracoviště bude spolupracovat s českými knihovnami na poskytování jak pasivní, tak aktivní meziknihovní služby včetně zahraniční. Pracovnice se zaměří na zajištění přístupu k dokumentům z nehrazených elektronických zdrojů, a především na zrychlení dodání dokumentů.

V návaznosti na požadavky uživatelů budou pracovnice MS poskytovat zpětnou vazbu dalším oddělením VKOL, včetně návrhů na nákup chybějících děl nebo doplnění katalogizačních záznamů a upozornění na poškozené svazky ve fondu. Meziknihovní služby a služby studovny novin budou po celý rok aktivně propagovány.

Studovna vázaných novin

Studovna vázaných novin, která je i kontaktním místem aktivní meziknihovní služby, bude badatelům i nadále poskytovat přístup k digitálním knihovnám a k prezenčnímu studiu vázaných periodik velkých formátů. Dále budou pracovníce studovny poskytovat kvalifikované informace o službách VKOL, meziknihovních službách i o samotné studovně, zajišťovat servis v podobě vyhledávání titulů v digitálních knihovnách, dohledávání článků v tištěných i digitalizovaných periodikách a také budou návštěvníkům pomáhat s objednáváním jednotlivých svazků v katalogu VKOL.

Informační služby

Pracovníci informační služby budou návštěvníkům poskytovat kompletní informační servis o všech knihovních službách, a to jak v půjčovně hale, tak v hlavní studovně. Prioritou zůstane propagace elektronických databází knihovny a volných informačních zdrojů. Rozvíjena bude spolupráce se středními, vyššími odbornými a vysokými školami s důrazem na informační gramotnost a digitální dovednosti.

Úsek zajistí exkurze, bibliografické a tematické besedy pro školy zaměřené na rozvoj čtenářské, digitální a informační gramotnosti a mediální vzdělanosti. Bude zajištěno sestavování rešerší na objednávku a poskytování bibliografických a faktografických informací; rešerše budou katalogizovány v systému Aleph. Pokračovat bude i chat Ptejte se knihovny a individuální konzultace k vyhledávání zdrojů a k citování a doplňování databáze REGO.

Multimediální studovna

Studovna bude uživatelům nadále poskytovat přístup na internet a půjčování CD, CD-ROM, DVD a čteček umožňujících půjčování e-knih a e-audioknih pomocí aplikací Palmknihy a Bookport. Fond multimediální studovny bude nadále průběžně doplňován především povinným výtiskem a okrajově též potenciálními dary. Fond zvukové knihovny pro nevidomé a těžce zrakově postižené uživatele bude aktualizován formou nákupu z nabídkových seznamů Knihovny K. E. Macana.

Zároveň je plánována modernizace prostoru a služeb studovny cílená na uživatelskou skupinu studentů a mladých dospělých, kteří studovnu aktuálně aktivně nevyužívají.

Německá knihovna

Fond německé knihovny bude doplněn o novinky výukových materiálů profesní němčiny, příprav k jazykovým certifikátům všech úrovní a zjednodušené četby. Pro potřeby *Kinderklubu* budou zakoupeny obrazové knihy, pomůcky a metodické materiály pro výuku předškolních dětí.

Prioritou bude doplnění aktuální německé beletrie, krimi, komiksů a knih nominovaných na Německou knižní cenu. Z odborných titulů bude stěžejní akvizice z oblasti vzdělávání, jazykovědy a historie.

F. Informační technologie

V roce 2026 bude oddělení informačních technologií pokračovat v systematické správě a rozvoji infrastruktury Vědecké knihovny v Olomouci. Hlavní pozornost bude věnována stabilnímu provozu serverů, sítě, koncových zařízení a knihovních aplikací. Mezi průběžné činnosti bude patřit správa serverového prostředí, instalace aktualizací a nových aplikací, zálohování a archivace dat, údržba webových stránek a správa knihovního systému Aleph. Oddělení IT bude zajišťovat také technickou podporu zaměstnancům, údržbu pracovních stanic, tiskáren a periférií a dohled nad provozem knihovních a online služeb.

V oblasti kybernetické bezpečnosti bude pokračovat rozvoj bezpečnostní infrastruktury. Implementace tzv. next-generation firewallu umožní detailní analýzu síťového provozu a efektivnější odhalování hrozeb. Oddělení bude sledovat vývoj legislativy v souvislosti s implementací směrnice NIS2 a v případě dopadu na VKOL zajistí splnění příslušných povinností. Bude aktualizována interní bezpečnostní dokumentace, provedeny audity a školení zaměstnanců zaměřená na prevenci kybernetických útoků a dodržování bezpečnostních zásad.

Oddělení IT bude dále rozvíjet adresářovou službu Active Directory zavedenou v roce 2025. V roce 2026 bude systém rozšířen o správu uživatelských skupin, centrální politiky a distribuci aktualizací. Součástí plánu je i odborné školení pracovníků zaměřené na administraci prostředí Windows Server a správu služeb Active Directory. Paralelně bude pokračovat obnova počítačových stanic s přechodem na operační systém Windows 11, a to s cílem zvýšit stabilitu a efektivitu provozu.

V rámci modernizace kancelářského prostředí bude zahájen přechod na platformu Microsoft 365, která uživatelům poskytne aktuální verze kancelářských aplikací, cloudové úložiště a pokročilé možnosti spolupráce. Integrace s Active Directory umožní centrální správu účtů a licencí a přispěje ke zvýšení efektivity a bezpečnosti práce v knihovně.

V souvislosti s knihovním softwarem bude oddělení IT pokračovat ve spolupráci s Národní knihovnou ČR, Moravskou zemskou knihovnou v Brně a Akademií věd ČR v rámci expertní skupiny pro přechod na nový automatizovaný knihovní systém, který nahradí stávající Aleph 500. V roce 2026 bude dokončena analýza funkcí a připravena koncepce migrace dat a služeb tak, aby přechod na nový systém proběhl hladce a s ohledem na kompatibilitu s národními knihovními projekty.

Krajská digitalizační jednotka (KDJ) bude v roce 2026 pokračovat v činnostech navazujících na modernizaci realizovanou v rámci projektu Národního plánu obnovy. Cílem bude optimalizace digitalizačních procesů, údržba a ladění nového systému Kramerius a zajištění bezpečného provozu nového datového úložiště pro dlouhodobé uchování digitálních dat. KDJ bude nadále digitalizovat knihovní fond podle standardů Národní digitální knihovny, zejména regionální periodika a historické dokumenty, a spolupracovat s Českou digitální knihovnou při sdílení a správě digitalizovaných dat.

Oddělení IT bude rovněž zajišťovat technickou podporu kulturních a vzdělávacích akcí v Červeném kostele, včetně ozvučení, projekce a záznamu. Bude pokračovat spolupráce na opravách a úpravách bibliografických dat v rámci Souborného katalogu ČR, kde má knihovna svého zástupce v odborné pracovní skupině, a na přípravě dat pro migraci do budoucího národního knihovního systému.

Celkově bude činnost oddělení IT v roce 2026 zaměřena na stabilní a bezpečný provoz informačních systémů, modernizaci technické infrastruktury a zvyšování efektivity služeb. Důraz bude kladen na spolehlivost, udržitelnost a technologický rozvoj, které tvoří základní předpoklady pro kvalitní fungování Vědecké knihovny v Olomouci.

G. Regionální služby knihovnám Olomouckého kraje

Nadále bude základní činností oddělení podílet se a koordinovat činnost regionálních funkcí v celém Olomouckém kraji, na celorepublikové úrovni spolupracovat s Národní knihovnou ČR a pracovat v pracovních skupinách pro regionální funkce a pro vzdělávání knihovníků a také v Sekci veřejných knihoven. Na regionální úrovni pak bude pokračovat spolupráce se SKIP 10 Moravskoslezský a Olomoucký kraj. V rámci kraje je nejužší spolupráce s pověřenými knihovnami. Při této práci budou pracovníci oddělení vycházet především z *Koncepce k zajištění RF v Olomouckém kraji pro léta 2021 až 2027*, z *Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu RF* a ze *Zásad pro zajištění a financování výkonu regionálních funkcí knihoven v Olomouckém kraji*.

Komunikační téma českého knihovnictví pro následující dva roky není zatím známo, ale mělo by se věnovat literatuře a čtenářství. Nově zvolené téma bude zohledněno při plánování a výběru témat školení pro knihovníky z regionu. Budou sledovány informace z této oblasti a předávány knihovníkům prostřednictvím webu VKOL sekce pro knihovny nebo mailem.

I na rok 2026 se podařilo do rozpočtu na výkon regionálních funkcí získat částku 400 000 Kč na nákup setů z projektu Bookstart – S knížkou do života. V průběhu roku bude projekt mezi knihovníky propagován, snahou bude získat další zapojené knihovny do projektu. Za celý Olomoucký kraj bude ve stanoveném termínu vypracována hromadná objednávka. Pro knihovníky kraje bude zorganizován praktický seminář k tomuto projektu.

VKOL, jakožto garant celoživotního vzdělávání knihovníků v Olomouckém kraji, bude připravovat vzdělávací semináře a přednášky pro knihovníky z celého kraje. Témata vzdělávání budou odrážet aktuální trendy a potřeby oboru, ale i reagovat na konkrétní nápady a podněty z řad knihovníků v regionu.

Ve spolupráci s Krajskou knihovnou Františka Bartoše ve Zlíně bude otevřen e-learningový kurz Minimum obecního knihovníka.

Na jaře 2026 se budou zaměstnankyně oddělení regionálních funkcí podílet na přípravě a organizaci dvoudenního *Workshopu pro metodiky knihoven*. Při jeho přípravě budou spolupracovat se Sekcí veřejných knihoven SKIP a s Knihovnickým institutem.

V průběhu roku bude opět vyhlášena soutěž *Nejlepší venkovský knihovník Olomouckého kraje*, která má za cíl podporovat a oceňovat knihovníky v menších profesionálních a neprofesionálních knihovnách. Zorganizováno bude slavnostní předání ocenění u příležitosti *Setkání knihovníků Olomouckého kraje*. Při této příležitosti bude předána cena MARK Olomoucký kraj 2026, která oceňuje mladé knihovníky.

Během roku proběhnou minimálně dvě porady s řediteli pověřených knihoven, bude zpracována *Zpráva o výkonu RF v roce 2025 za Olomoucký kraj*, průběžně budou na webové stránky VKOL do sekce pro knihovny doplňovány aktuální informace a důležité dokumenty, ve spolupráci s knihovnami Olomouckého kraje bude aktualizován adresář knihoven v kraji.

H. Vzdělávací a kulturní akce pro školy a veřejnost

Vzdělávací a kulturní akce jsou dlouhodobou součástí činnosti Vědecké knihovny v Olomouci, která se věnuje vzdělávání široké veřejnosti i studentů a žáků všech typů škol.

Kulturně-vzdělávací akce pro veřejnost

Červený kostel se již pevně zařadil mezi stálice kulturního života v Olomouci. I v roce 2026 nabídne pestrý a tematicky vyvážený program, který propojí vzdělávání, kulturu a společenský dialog. VKOL má programovou radu, která projednává krátkodobé i dlouhodobé plány kulturně-vzdělávacího a výstavního programu VKOL. Během roku bude dramaturgický plán průběžně upravován podle aktuálních možností a nabídek.

Základní programová linie bude zahrnovat:

- autorská čtení,
- regionální a historické přednášky v rámci cyklu *Pohledy do minulosti*,
- přednášky z cyklu *Univerzita v kostele*,
- cestovatelské a popularizační přednášky,
- komorní a akustické koncerty, včetně benefičních,
- akce zaměřené na lingvistiku a překladatelství,
- besedy a diskuze s odborníky a významnými osobnostmi veřejného života.

VKOL se opět zapojí do osvědčených celostátních akcí, jako jsou *Noc literatury*, *Březen – měsíc čtenářů*, *Dny evropského dědictví*, *Noc muzeí*, *Noc kostelů*, *Dny židovské kultury* či *Týden knihoven*. Naváže také na spolupráci s festivaly *Olomouc (o)žije*, *Olomouc Design Days* a připraví další ročníky akcí *Speak-Dating* či *Noc literatury*.

Knihovna bude rozvíjet spolupráci s lidskoprávními a neziskovými organizacemi – například s *Člověkem v tísní* nebo organizací *Šchedryk*. Cílem je podpora občanské vzdělanosti, otevřeného dialogu a mezikulturního porozumění.

Programová nabídka bude reflektovat i aktuální společenská témata – například rozvoj finanční, mediální a environmentální gramotnosti či přednášky o udržitelném zahradničení a módě.

V oblasti literatury se knihovna zaměří na současné autory (např. z nakladatelství HOST, PASEKA a ARGO), ale i na talenty z literárních soutěží UP a Vyčítání. Hudební program

rozšíří letní koncerty na zahrádce foyer, zatímco hlavní sezona bude patřit současným ambientním tvůrcům.

VKOL bude nadále rozvíjet spolupráci s kulturními institucemi, se kterými má navázanou dlouhodobou spolupráci v rámci uzavřených memorand. Kupříkladu ve spolupráci s Moravským divadlem a Moravskou filharmonií bude poskytovat prostory ČK pro komorní koncerty a divadelní vystoupení a vystoupení sborů. V rámci dlouhodobé spolupráce s VMO se opět zapojí do výstavního projektu NASFO nebo naváže a rozšíří spolupráci s UPOL (v rámci U3V, Univerzity v kostele, Noci literatury apod.) a dalšími subjekty.

Školy

VKOL bude i nadále spolupracovat se školami všech stupňů prostřednictvím edukačních programů, knihovnických lekcí zaměřených na citační etiku a práci s informačními zdroji. Součástí nabídky jsou rovněž programy seznamující školy s posláním, funkcí a možnostmi využití služeb knihovny pro studijní účely.

V roce 2026 dojde k rozšíření nabídky vzdělávacích programů. VKOL bude pokračovat v realizaci edukačního programu *Případ Skriptorium*, který byl jako novinka zaveden v průběhu roku 2025. Jedná se o detektivní hru, v níž studenti poznávají život středověkého skriptoria, nahlíží do rukopisů z fondu VKOL a pátrají po záhadné smrti mladého iluminátora. Novinkou bude program *Paměť Jeseníků: příběhy z historie kraje*, který představuje historii regionu prostřednictvím sbírek VKOL, autentických pramenů a tvůrčích úkolů a zpřístupňuje regionální dědictví mladé generaci. VKOL bude nadále spolupracovat se školami všech stupňů na knihovnických lekcích, zaměřených na citační etiku a práci s informačními zdroji. Součástí nabídky je také několik programů seznamujících školy s posláním, funkcí a možnostmi využití nabídky služeb VKOL pro studijní účely.

Pro maturanty se osvědčil *Literární klub*, zaměřený na přípravu k maturitním zkouškám. VKOL klade důraz především na vzdělávání žáků středních a vysokých škol, současně však nabízí i programy pro základní školy, jejichž prostřednictvím si vychovává budoucí čtenáře. V nabídce proto zůstávají oblíbené programy pro nejstarší třídy MŠ a první tři třídy ZŠ *Tři podoby Červeného kostela aneb netopýr Max vypráví*, pořad pro žáky 5.–7. tříd *Cesta za knihami / Otevři si vlastní knihovnu* a interaktivní program *Knihovnou s Bartolomějem aneb historie mezi stránkami*, při němž žáci objevují historii VKOL a příběhy starých knih pomocí QR kódů a tabletů. Významný zájem je rovněž o programy cizojazyčných knihoven – německé a anglo-americké. V roce 2026 knihovna připravuje řadu nových a inspirativních vzdělávacích a kulturních programů.

Oddělení VVM nabídne školám i jednorázové akce, například dvakrát ročně pořádaný *Čtenářský maraton* a doprovodné programy k výstavám realizovaným ze sbírek VKOL. Vysokoškolákům budou poskytovány individuální konzultace při psaní závěrečných, bakalářských a diplomových prací a při citování literatury.

Na začátku školního roku 2026–2027 bude školám tradičně zaslán nabídkový list nových programů.

Senioři

Vzdělávací akce budou rovněž směřovat k seniorům. VKOL nabízí počítačové kurzy pro seniory začátečníky i pokročilé. Bude pokračovat projekt Moudrá sovička. Knihovny napříč Českou republikou od roku 2022 zpřístupňují technologie seniorům prostřednictvím projektu Senioři do onlinu – Digitální odysea v knihovnách, který do knihoven přináší SDRUK, Nadace Vodafone (v rámci projektu Digitální odysea), Elpida a Moudrá Sovička. Cílem projektu je co nejvíce zpřístupnit moderní technologie a digitální vzdělávání seniorům. Tato iniciativa je zaměřená na práci s mobilními telefony. Dalším tématem v rámci vzdělávacích aktivit je téma eGovernmentu a to nejen pro seniory.

Praxe pro studenty středních a vysokých škol

VKOL i v roce 2026 plánuje, stejně jako v předchozích letech, zajistit praxi pro studenty středních škol. Nabídka zahrnuje jak souvislé praxe, tak pravidelné půlroční praxe konané jedenkrát týdně. Studenti se mohou seznámit s jednotlivými pracovišti knihovny a následně získat praktické zkušenosti na vybraném z nich.

Spolupráce v rámci programu Erasmus+

V roce 2025 se ve VKOL uskutečnil týdenní pobyt Univerzity třetího věku z Lešna v rámci programu Erasmus+. Účastníci měli k dispozici bohatý a rozmanitý program, který přinesl inspirativní setkání a vzájemné obohacení. VKOL plánuje v této spolupráci pokračovat i v roce 2026.

Německá knihovna

Německá knihovna bude nadále organizovat programy pro všechny věkové skupiny na podpory výuky německého jazyka a spolupracovat se školami, pedagogy i nakladateli výukových materiálů.

V roce 2026 uspořádá exkurze pro žáky základních, středních i vysokých škol s pracovními listy dle žádané jazykové úrovně. V nabídce jsou exkurze obecné, tak i odborně zaměřené na

realie Německa – *Deutsche Städte und Landschaften, Erfinderland Deutschland* či nově *Humor*. Němčinu zábavnou formou představuje program *Spielort Bibliothek* aneb hraní deskových her v němčině pro žáky všech typů škol. Dále budeme nabízet také promítání aktuálních německých filmů s českými titulky. Pro školy z celého regionu nabízíme projektové dny s němčinou, což je program na míru šitý dané školní třídě.

Pro školy je určena také soutěž v předčítání v němčině *Bücherwurm/Knihomol*, kterou knihovna pořádá v kooperaci s GI Pardubice a české Budějovice a jež je podpořena Goethe-Institutem v Praze.

Díky spolupráci s vydavatelstvími Hueber a Klett budeme nabízet populární semináře pro učitele němčiny. *Kinderklub aneb němčina hravě* je název programu pro děti od 3–7 let, jehož cílem je hravě a zábavnou formou seznámit předškolní děti s němčinou. Pro školní děti ve věku 8–14 let bude připraveno hraní deskových her s dobrovolníky z katedry germanistiky FF UP.

Centrum výuky rané němčiny v Olomouci vzniklo na základě poptávky rodičů po výuce rané němčiny a angažovanosti našich lektorek, které nabízí tuto výuku na mateřských školách v Olomouci a okolí. Knihovna koordinuje tuto činnost a díky aktuální nabídce knih pro nejmenší dlouhodobě podporuje tuto komunitu jako jediná v kraji.

V roce 2026 bude pokračovat úspěšný projekt *Deutsch ist super!*, což jsou jazykové animace pro žáky 6. tříd základních škol před výběrem 2. cizího jazyka. Tento program se nabízí ve spolupráci se studenty Pedagogické fakulty UP a za finanční podpory Bohemia Troppau ops.

V roce 2026 uspořádá německá knihovna 12. ročník festivalu *Olmützer Kulturtage*, který se zaměřuje na propagaci němčiny, německojazyčných autorů a odkrývá stopy česko-německé historie.

VKOL plánuje v roce 2026 tyto výstavy:

Galerie Biblio

- leden *Voda je život*,
- březen-duben *Památník Emy Destinové*,
- květen-červen *Humor*,
- říjen-prosinec *Kapky na kameni*.

Výstavy v Červeném kostele:

- leden-únor *Na Jeseníky v zimě!*,

- březen–duben představení inkunábule *Historie o Meluzíně* z roku 1476,
- květen–srpen *Krčmaňská aféra*, František Doležel, Jura Sosnar,
- září včetně DED Olomouc podle Wenera,
- říjen *Evora pohledem Jindřicha Štreita*,
- listopad *Olomouc Design Days* (Iva Vodrážková),
- prosinec *Kaplové hrobky v Olomouckém kraji*.

I. Bibliografie, ediční a propagační činnost

Bibliografické a biografické informace

Knihovna bude nadále přispívat do automatizovaného kooperačního systému České národní bibliografie články z regionálního tisku. Databáze REGO bude aktualizována průběžně i v roce 2026; v případě získání grantové podpory by byla převedena do modernější podoby. Bibliografické záznamy budou zahrnuty ve výroční zprávě, stejně jako publikace VKOL a publikační činnost pracovníků knihovny. Bude pokračovat i monitorování zpráv o knihovně v médiích.

Publikace

VKOL plánuje pro rok 2026 následující publikace: *Výroční zpráva Vědecké knihovny v Olomouci za rok 2025*, *Sborník z konference Bibliotheca Antiqua 2026*.

Časopis KROK

V roce 20256 vyjdou opět čtyři čísla, náklad 700 výtisků bude nadále zachován. Tematické zaměření na některé okruhy bude řešeno redakční radou časopisu. Nadále zůstává záměr přinášet příspěvky s nadčasovým charakterem, rozhovory či rubriku *Ze sbírek...* (příspěvkových organizací Olomouckého kraje).

Tematickými okruhy jednotlivých čísel v roce 2026 budou:

- 1/2026 Vsi, vesničky, osady a malá sídla,
- 2/2026 Dobrodruzi,
- 3/2026 Přírodní bohatství,
- 4/2026 Lidové tradice.

Propagace a marketing

VKOL plánuje v roce 2026 prostřednictvím oddělení vzdělávání, vědy a marketingu:

Tisk a interní komunikace

- Pravidelné vydávání tiskových zpráv a organizování tiskových konferencí.
- Pokračování v rozesílání měsíčního newsletteru.
- Informování o dění VKOL a kulturním programu prostřednictvím stávajících komunikačních kanálů.
- Vytvoření interního online časopisu pro zaměstnance knihovny.

Webová prezentace a rozšíření dosahu

- Pravidelná aktualizace oficiálních stránek VKOL a stránek Červeného kostela jako hlavních informačních platforem.
- Pokračování v aktivní prezentaci na stávajících online platformách (Facebook, Instagram).
- Zvýšení počtu odběratelů newsletteru a jeho revize, včetně možnosti využití profesionální e-mailingové platformy pro rozšiřování databáze kontaktů.

Zvýšení návštěvnosti akcí

- Propagace prostřednictvím zřizovatele (Olomoucký kraj): LCD obrazovky autobusů KIDSOK, vlaky, krajský měsíčník a web zřizovatele.
- Prezentace v tištěném měsíčníku města Olomouce.
- Speciální kampaně – např. tematické týdny, výstavy, nové publikace, kulturní akce, které by se propagovaly přes všechny kanály najednou.
- Propagace akcí v magazínech *Akce Zábava* a *Olomoucký senior*, na portálu *olomouc.cz*, Českém rozhlasu Olomouc, televizním kanálu ZZIP a v Olomouckém deníku.
- Tištěné programy a souhrnné letáky k měsíčním akcím.
- Rozesílání pozvánek veřejnosti.
- Využití propagačních ploch spolupracujících subjektů (DPMO, Rengl, turistické a kulturní subjekty v Olomouckém kraji, školy, univerzity, spolky apod. To může rozšířit dosah a cílové skupiny. apod.).

Zvýšení povědomí o VKOL a kontaktu s čtenáři

- Propagační kampaně a zviditelňování knihovních služeb.
- Speciálně zaměřený obsah z činnosti knihovny a z knižního fondu.
- Soutěže a cizojazyčné letáky.
- Rozvoj spolupráce s Informačním centrem Olomouckého kraje.
- Prezentace činnosti VKOL prostřednictvím revue *KROK*.

Propagace a komunikace na sociálních sítích

V roce 2026 bude Vědecká knihovna v Olomouci nadále systematicky rozvíjet svou digitální komunikaci se zaměřením na posilování online přítomnosti na klíčových platformách, zejména Facebooku, Instagramu a YouTube. Cílem je průběžné zvyšování počtu sledujících, podpora povědomí o službách, fondech i kulturních a vzdělávacích akcích knihovny a posílení její společenské prestiže jako důvěryhodné paměťové a vzdělávací instituce. Důraz bude kladen také na zvyšování účasti veřejnosti na pořádaných událostech a prohlubování zájmu o nabízené služby napříč věkovými a profesními skupinami. Současně bude rozvíjena kvalita

obsahu, zejména prostřednictvím audiovizuálních formátů, jako jsou tematická videa a živé rozhovory.

Červený kostel

Oddělení VVM bude ve spolupráci s ostatními odděleními připravovat a zajišťovat průběh kulturního a vzdělávacího programu Červeného kostela. Současně bude zajišťovat pravidelné revize, opravy a servis objektu i technického vybavení. Celkové zajištění provozuschopnosti budovy, dohled nad údržbou a plynulým chodem objektu.

Pronájmy

Prostor Červeného kostela bude nadále pronajímán jiným subjektům. Knihovna si vyhrazuje právo nevyhovět žádosti o pronájem nebo nabídce uspořádání akce jiným subjektem, a to např. z kapacitních nebo provozních důvodů.

J. Projekty

Vědecká knihovna v Olomouci bude i v roce 2026 usilovat o realizaci svých projektů. Za tímto účelem bude aktivně vyhledávat dotační zdroje a následně je využívat k financování projektových aktivit.

VKOL bude na podzim 2025 tradičně zpracovávat žádosti v programech Veřejných informačních služeb knihoven (VISK), které každoročně vyhlašuje Ministerstvo kultury ČR. Projektové žádosti VISK pro rok 2026 jsou nově zpracovávány a administrovány pouze v dotačním portálu Ministerstva kultury. VKOL pravidelně zpracovává projekty v následujících programech: VISK 2 Mimoškolní vzdělávání knihovníků, VISK 3 Informační centra veřejných knihoven, VISK 4 Národní program ochrany knihovních fondů, VISK 5 RETROKON - Národní program retrospektivní konverze katalogů v ČR a ve VISK 5 nově Kooperativní zpracování analytických záznamů, VISK 6 Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů MEMORIAE MUNDI SERIES BOHEMICA, VISK 7 Národní program digitalizace a dlouhodobé archivace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru KRAMERIUS. Podpořené projekty pak bude v roce 2026 realizovat.

VKOL bude i nadále spolupracovat s Moravskou zemskou knihovnou v Brně na projektech Česká knihovna a Cizojazyčná literatura.

V prosinci 2025 VKOL ukončí projekt Modernizace vybavení krajské digitalizační jednotky Vědecké knihovny v Olomouci, financovaný z Národního plánu obnovy prostřednictvím Ministerstva kultury. VKOL na projekt obdržela dotaci 16 milionů korun, Olomoucký kraj projekt spolufinancoval v částce 9 milionů korun. V rámci projektu byly realizovány čtyři veřejné zakázky, z toho 2 nadlimitní podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Předmětem plnění byla generační obměna informační a komunikační infrastruktury, dodávka nové a výkonnější skenovací techniky Krajské digitalizační jednotky, repasování automatického knižního skeneru z roku 2013 a instalace digitální knihovny Kramerius 7 včetně migrace dat ze stávající knihovny.

VKOL je od roku 2024 akreditovanou organizací v programu Erasmus+ v oblasti vzdělávání dospělých. V současné době (do 31. 8. 2026) probíhá druhé 15 měsíční období projektu, ve kterém plánuje realizovat mobility až 30 zaměstnanců do zahraničních organizací formou stínování. V únoru 2026 předpokládá VKOL podat žádost o finance na třetí období od 06/2026

do 08/2027. V rámci Erasmus+ by VKOL v roce 2026 ráda realizovala aktivity ve spolupráci s Vojvodskou knihovnou im. Emanuela Smolky v Opolí.

V roce 2026 VKOL již tradičně předloží žádost o dotaci Česko-německému fondu budoucnosti na přípravu a realizaci 12. ročníku týdenního festivalu *Olmützer Kulturtage*, který se uskuteční na podzim roku 2026.

Vědecká knihovna bude také využívat dotační příležitosti vyhlášené statutárním městem Olomouc, s důrazem na programy vyhlašované pro oblast kultury a cestovního ruchu 2026.

Vědecká knihovna v Olomouci bude hledat i jiné zdroje financování svých dalších projektů. Podpořené a realizované projekty bude průběžně reportovat a finančně vykazovat v termínech stanovených konkrétními donátory dotací.

Listopad 2025

Zpracovali ředitelka VKOL a vedoucí oddělení VKOL

Obsah

A. Úvod	2
B. Hospodářské a organizační úkoly.....	4
C. Doplnění a zpracování fondu	6
D. Správa fondu a historické fondy	9
E. Studovny a služby.....	11
F. Informační technologie	14
G. Regionální služby knihovnám Olomouckého kraje	16
H. Vzdělávací a kulturní akce pro školy a veřejnost	18
I. Bibliografie, ediční a propagační činnost.....	23
J. Projekty	26